

## A "Palotai forradalom" első napja 1956. október 26.

Domokos István

Vannak az ember életében olyan napok, amelyek kitörölhetetlenné válnak. Akik megérték az '56-os forradalom és szabadságharc első napját, nyilván azoknak visszaemlékezésül szánjuk, a fiatalabb korosztállyal pedig szeretnénk röviden megismertetni a történeteket.

A budapesti október 23-a hírére nyugtalanság jelei mutatkoztak a városban. A városi pártbizottság felfegyverezte a megbízható kommunistákat.

Október 26-án, pénteken reggel, főként a fiatalabb munkások, kezdenek tüntetni a Petőfi Szállón. (1) A haragos tüntetők összetörik a Petőfi Szállónál a Sztálin- és Rákosi képeket.

Ezután mintegy 15-20 főnyi csoport a Szénbánya Trösztelé vonul (2), útközben kiabálva és Kossuth-nótákat énekelve.

A Szénbányászati Trösztnél a létszám elérte a 120-130 főt.

A Tröszt előtt a tüntetők vezetői felolvasták a nép követelését, és a már többszáz fős tömeg a Vár elé vonul (3), hogy az ott lévő szovjet emlékművet ledöntsék. A tüntetők egetverő éljenzések közben, két dömpfer segítségével, drótkötéllel vontatva a szobrot ledöntötték.

A szobor ledöntése délután 2-3 óra körül zajlott le.

A sikeres szobordöntés után a tömeg a Tanácsház elé vonult (4), ahol a kommunista jelképeket az utcára dobálták, majd elégették.

A Tanács épületéből a tüntetők vezetői telefonon felhívták a Veszprémi Ifjúság Forradalmi Bizottságát és bejelentették, hogy ledöntöttük az orosz emlékművet, csatlakozunk a veszprémi egyetemi ifjúsághoz, kézbe vettük a hatalmat, a nép mellettünk áll, győzött a forradalom.

A tüntetők vezetőinek kezdeményezésére a tömeg a Pártház elé vonult. (5) A Pártház elfoglalása után az ott talált fegyverekkel felkelő csoportokat alakítottak, a tömeg nagyobbik része pedig visszatért a Vár elé gyűlésezni.

Ekkor a Vár előtt ledöntött szovjet emlékmű talapzatán magyar zászló lengett. A felkelők egyik csoportja a helyőrségi laktanyához vonult. (6) Itt hosszas tárgyalás után a Helyőrség parancsnoka beleegyezett 15 kiválasztott civil felfegyverzésébe és a közös járőrözésbe.

Ezzel egyidejűleg a tüntetők másik csoportja a 8-as főút mentén lévő rendőrségi épülethez vonult, hogy a rendőrséget is csatlakozásra bírja. A rendőrséggel tárgyaló küldöttségnek mintegy 7-8 puskát, valamint 3 géppisztolyt a rendőrség átadott. A fegyverek átadása után a küldöttség tagjai kimentek a tüntetők közé és bejelentették, hogy a rendőrség is átállt a forradalom mellé. A kedvező hírt a tüntetők megéljenzették.

Körülbelül fél hatkor egy szovjet katonai teherautó érkezett Székesfehérvár felől, amelyből az úttestet elfoglaló forradalmároknak riasztólövéseket adtak le. (8) A forradalmárok, tartva további szovjet támadásoktól, Veszprém fele is küldtek járőröket, hogy figyeljék a szovjetek esetleges közeledését. Céljük az volt, hogy megakadályozzák a szovjet hadsereg városon keresztül való vonulását.

Alig érkeztek a járőrök a Loncsos széléhez, amikor az éppen odaérkező 3 szovjet gépkocsiról rájuklőttek. Ekkor azonban már kész volt a Rendőrséggel szembeni TŰZÉP-telepen található, építőanyagokból emelt barikád. Az első gépkocsi még a barikádon át tudott törni, de a második jármű, amely üzemanyagot szállított és a harmadik jármű, amely lőszerrel és kísérő katonákkal volt megrakva, már találatot kapott és így elakadt az Aknacsárda utáni saroknál. (9)

A fegyveres összetűzés következtében 13 szovjet katona esett el. A "Palotai csata" után késő este a felkelők a Palota Szállóban gyülekeztek, hogy megszervezzék a Városi Nemzetőrséget.

A "Palotai forradalom" első napjának története ezzel befejeződik.

Ezen a napon Péten és Inotán is forradalmi események zajlottak, amelyről a legközelebbi számunkban számolunk be.

Az '56-os események tiszteletére a Thuri György téren emelt Kopjafa emlékeztessen mindenkit azokra a hősökre és a megtorlás áldozataira, akiknek tengernyi fájdalma szól hozzánk a múltból és kér az utókortól tisztességes kegyeletet, emlékezést.

Helyezzük el az emlékezés virágait a Kopjafánál és este gyűjtsünk egy-egy szál gyertyát a hősök emlékének adózva.

Kérünk mindenkit, hogy október 23-án 11 órakor közösen emlékezzünk az '56-os forradalom és szabadságharcra, ahol mindenki elhelyezheti virágait, koszorúit.

A hagyományokhoz híven este 18.00 órakor a Kopjafánál, a dicső forradalom emlékére gyertyát gyűjtünk.

November 4-én 18.00 órakor a forradalom hősi halottainak emlékére a Kopjafánál ismét gyertyát gyűjtünk, előtte 17.00 órakor a Római Katolikus Templomban a hősökre szentmisén emlékezünk.